

*Voda hučí po lučinách,
bory šumí po skalinách.
V sadě skví se jara květ,
zemský ráj to na pohled.*

A sami Češi v nejdůležitější písni České republiky?

Jsou to „duše utlé v těle čilém“, „mysl jasnou“ mají a také „sílu vzdoru zmar“ – „to je Čechů slavné plémě“. Pocit uspokojení z vlastní ceny – totéž mezi národy světa vzácnost. V české hymně – na rozdíl od mnoha jiných – není ani svět mimo Čechy nepřátelský.

Někdo řekne, že Australané také zpívají o tom, že jejich země je krásná. Ano, ale hned v názvu jí vysílají na cestu: „Vpřed, krásná Austrálie!“ Také Dánové líčí, v čem spočívá krása Dánska („košaté buky poskytují stín“), jenže důležitější je, že „silní muži a šlechtané ženy nesou země čest“. Krása Bulharska nebere v jeho hymně konce, ale půvab není vše, proto se matkám ukládá dávat sílu, aby bylo možno následovat ty, kteří za vlast zemřeli.

Španělé sice nemají slova na svou hymnu, ale je to pochod. V hymnách světa se jde, kráčí, pochoduje, dobývá a nese praporek. V české hymně... se pravděpodobně leží. Co jiného se také dá dělat v ráji?

NIKDO TU NETRPÍ RÁD

Vidíte ten hrob? Ta žena neměla pohřeb. A tenhle muž také ne. A tahle babička byla v roce 2003 vlastně pohřbena úplně potají.

Dávají na vědomí, že zemřel, ale nepíší, kdy a kde ho pochovají. Žádný pohřeb nedělají. Používají triku, který nebožtíkovým přátelům svazuje ruce, a píší: „Rozloučení se bude konat v rodinném kruhu.“ Anebo napíší, že pohřeb už se konal, a dodávají: „Pohřeb se konal pouze za účasti nejbližších.“

No a co máre dělat? Měl jste dobrého kamaráda v práci, rád byste se s ním rozloučili, rozloučení s mrtvým se přece musí konat nějakou symbolickou formou, aby psychika pozůstalého mohla žít dál. Jenže jeho nejbližší vám nedají šanci. Můžete jim samozřejmě zavolat a zeptat se, kdy a kde ten pohřeb bude, ale je to trapné.

Nedávno se psalo, že polovina pražských nebožtíků nemá žádný pohřeb. V celé zemi počet pohřbů lavinovitě klesá.

My v Čechách nevěříme, že způsob rozloučení s mrtvým nebo s tělem má nějaký vliv na jeho další existenci. Myslím, že tomu nevěří ani ti zbožní Češi. A přesto bylo po celá staletí smyslem pohřbu i to, abychom vymodlili milost našeho Pána pro duši zemřelého. Ale když si dnes myslíme, že pohřeb už nemá pro nebožtíka žádný význam, pak není ani společenský důvod k tomu, aby se konal.